

R.Mir. Qu.

257.

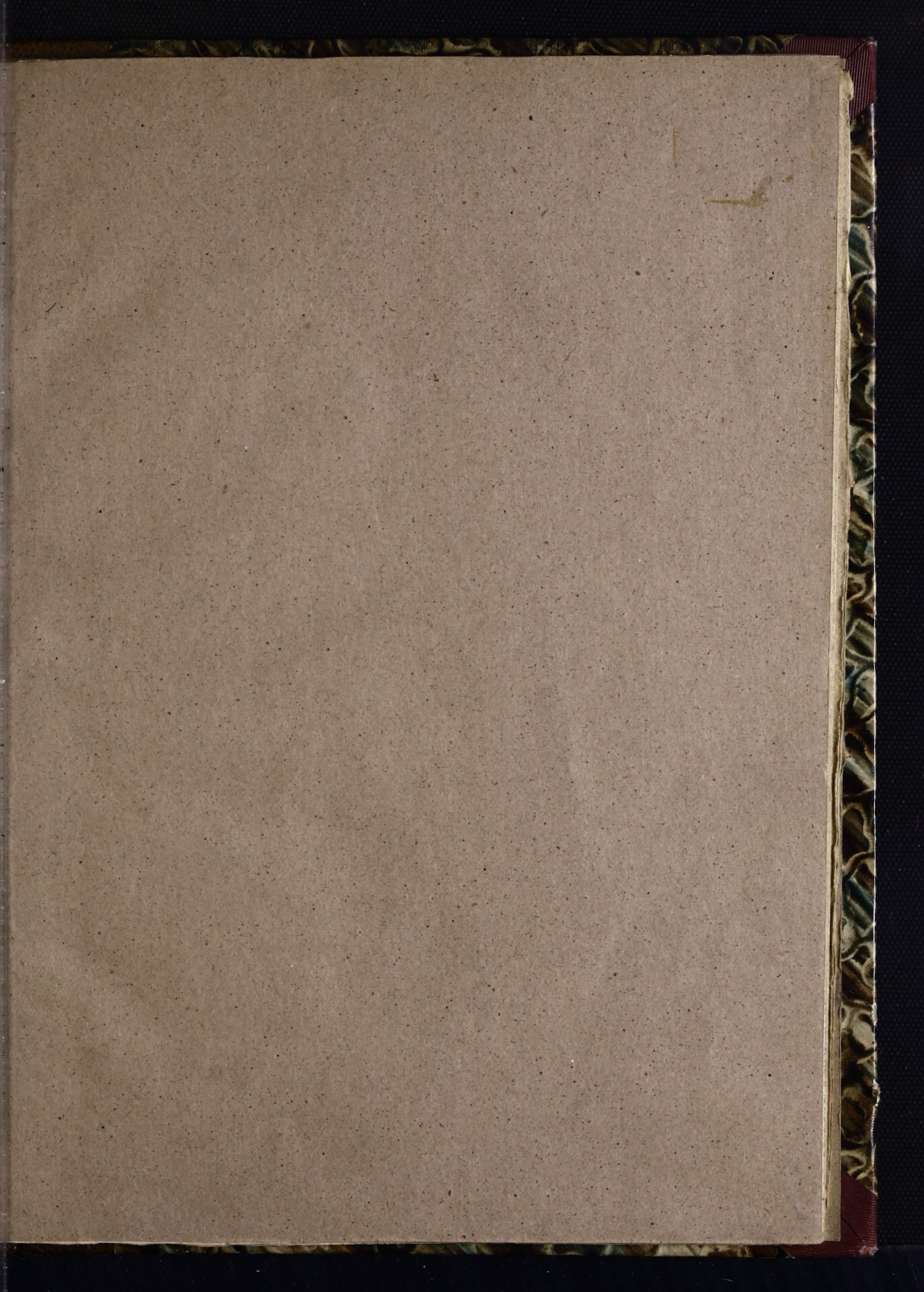
RMr. Qu.

257.

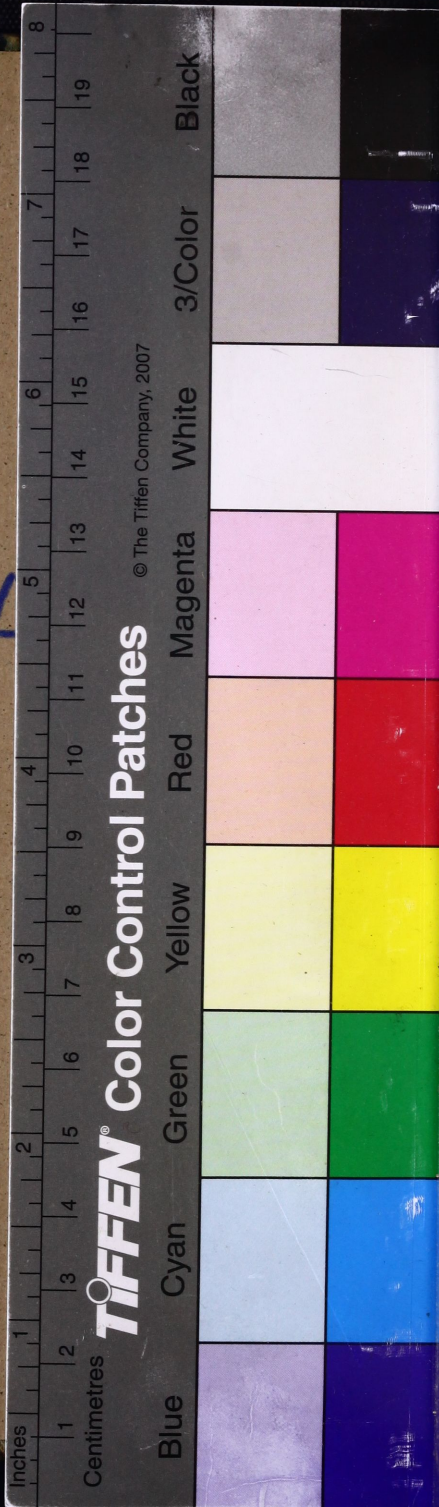

R.Mlr. Qu.

257.

64

REOVID,
DEIGENBIZONYOS
RELATIO,

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Arról:

31.

MIKENTEZ JELENVALO
1634. Esztendőben,

A die 12. Januarii, usq. ad ultimum Februarii,
Arulo ALBERTUS WALLENSTEINER, Meckhel-
burg, Fridlandt, Sagan, és Grosloglau Hertzegh;
azon kívül négy fő fő Személyekkel, az mi Ke-
gyelmes Urunknak, II FERDINAND Császárnak

FŐ GENERALISSIMUSSA;

Elsőben, Pilshanevű városban, az hol Ge-
neralis Quartiria volt, Es annak utánna, Egra
nevű városba Cseh országban,

KERESZTYEN FEJEDELME f-minden érdeme
felet való Kegyelmes URA, és az Austriai ház f-az egész Im-
perium ellen való álnok Practikáló cselekedeti, f-fel tőt
célül viselt hamis csalárd árultatási miatt, mel-

tán érdeme szerént lőtt büntetése,

és gyalázatos ki-menetele,

SOKAKNAK PELDAJOKRA.

JUSTUS ES DOMINE ET RECTUM JU-
DICIUM TUUM.

LEUTSCHOVIAE,

Typis Laurentii Brevveri, M. DC. XXXIII.

NILVAN vagyon micsoda okból, az áru-
lo WALLENSTEINER, egy Cseh
Országhi Nemes renden való személy,
kit annak utánna azmi Kegyelmes Ur-
unk, az Romai Császár, fleit állapattya
és csekély szolgálattya után, nagy Her-
czegségre és Fejedelmi méltóságra emel-
vén, illendő böcsületes Titulusockal, Privilegiumockal,
és egyéb szántalan fok jóckal ékesítvén, meg ajándékozta,
porból fel vőtte, s Fejedelmi nagy állapotban helyheztet-
te: Ily dolgot még Historiákban sem olvasunk; Hogy an-
nyival hálá-adób elmével, tőkélletes igaz hűséggel, s-aláza-
tossággal való kész szolgálattya praestálására ok adatnék.
De imé fel fualkodot negédségéből, à joért gonoszal fizet-
ni akarván, hamissan forralt álnok és csalárd Praetrikáit
indította: mellyeket hogy alkolmatossab móddal véghez
viheffen, némely rendeknek boszszujockal, az Ellensegh-
nek elő menetele hasznával, és szolgált jó Urának kivált-
képpen való kárával s-præjudiciumával, feles Országok-
nak s-népeknek pusztult veszedelmeckel, álnokul praeti-
kált. Es ez jelen való 1634. Esztendőben, Januariu-
s-nak tizenkettődik napján némely Vitézlő rendbeli fő Ka-
pitányokat, Hadnagyokat P I L S N A nevű Városban, *per-
emptoriè* citáltatván, és az mi Kegyelmes Urunk az Romai
Császár ellen való hamis vádolásokkal és illetlen *informa-
tioc*kal hitegetvén az Vitézlő rendet, ő Felségétől kit kit i-
degenitvén, maga *devotio*jára hozot. Némelleyek közölők,
kiváltképpen való okát nem értvén, azon *Conspiratiot*ól ide-
genek voltak, s-kivánságára bajoson s-kedvetlenül lépte-
nek, s-némelleyek, mint *adherensi*, ugyan akkor *consentiál-
ván*, azon áru-
lo WALLENSTEINER kívánságának
*subscribált*anak.

Midőn immárcz első akarattyának intradaja láttatott volna *pro voto succedálni*, minden igyekezetivel arra *intendált*, hogy az Cseh Országhi Királyi méltóságra való koronáztatását, mindeneknek előtte, *in effectum* vigye. Mely dologh már mind az maga részéről, s mind az Ellenségnek tetzéséből és akarattyából készségben-is volt, és 24. napján *Februarius*nak kellett volna az Koronázatnak Prágában meg lenni. Ez alatt Császár Ő Felsége, mindennémű Hadainak ilyen *Ordinantiát* oltot és parancsolt, hogy 22. n. *Februarius*nak, mind az alsó s felső renden való Vitézlő népek, Lovas és Gyalogh rendek, Zászlójockal, Cornétájockal s minden hadakozáshoz tartozando készületeckel, az *Generalis* Gyűléfre Prágához az Fejér Hegyre gyűljenek. Az hol egy *Circulus*ban lévő Ő Felsége uyjonnan gyűlekezet minden hadait s Vitézlő rendeket, uyjobban maga hűségére és *devotiojára* esküttesen. Es az kik ebben ellen tartók lőttenek volna, szokot kegyetlen véér szomjuhozó természeti szerént azonnal *exequáltatni*, és törvénytelen meghöletni kit kit *intendált*, és az el kezdet dolgát s Koronázattyát *inchoálván*, az Ellenségnek Hadai- val is azon alkolmatóságal való *Conjunctiojának* lenni kellett volna, és ecképpen Cseh Országban bé rohanni.

Mivel penigh nem kicsin gondolkodásban és elmélkedésben volt arról, hogy ilyen el kezdet szükséges vagy inkább haszontalan *Opusát*, kíváltképpen az fő fő Kapitányockal való *correspondentiája*, eggyezése, nélkül véghben nem viheti, P I L S N A R A *convocalta* őket, nevezet szerént Groff Gallast, ugy mint *Generalis* Kapitánt, és Groff *Octavian* Pikołhominust Császár Ő Felsége *Feldt Marschalkját*, és ezen kívül többeket, hogy azonokat mind szép szavával, s mind álnokságával, adományával, lefelkedő csalárdságával, igiretivel hitegeffe; de mivel azon fő fő Tisztviselő Ő Felsége hiveit, mind keresztyén indulattyokra s mind egyfzer Ő Felségének hittel kötelezet hűségekre, s mind

bőcsületes nagy tekintető nemzetes állapotokra nézve, hogy ily hallatlan, gyalázatos arultatásban, Isten ellen való nagy vétekben, hazájok, az egész kereszttyénség, az *Imperium* s az kereszttyén választot és felkent Fejedelmek ellen véle való *Conspiratioban*, hogy ha egyező értelemben nem lesznek: külön külön való öldöklésekkel s gyalázatos halállal végezze ki egyenként nyavalyásokat, és alattok lévő hadait magához hasonló latroknak *Commando*-ja alá vessé és alkolmasztassa. Aldringer pedig, az is ő Felsége *Generalis* Kapitánnya, kit már annak előtte egynehán-szor hivatot, késedelmes meghjövettel *absentálván* magát, Wallensteiner nem győzvén várni, *malè* volt *contentus*, és mivel Gallas *Generalis*, ki már el érkezet volt, az dolgot észébe vévén, Aldringert titkó tudósította Wallensteinerhez jövetelével *absentálása* véget, mivel gonosz szandékban volna felőle, és életét az mint szereti, Pilsnában ne jőjön, ki ugy is lőt, Wallensteiner pedig ez alatt mind várakozot Aldringerre: Egykor Gallas mond Wallensteinernek, ha ellene nem volna, maga menne Aldringerért, és késedelem nélkül Wallensteinerhez juttattya, *consentiálván* Wallensteiner maga szekerén parancsolta, hogy sietséggel meginduljon; Gallas felelvén monda, hogy ő az magalován azon urat hamaréb meg járja mint szekerén.

Ecképpen Gallas is Wallensteiner körmei között me-nekedvén, Pilsnábol el jőt, és mind Groff Aldringerrel s mind Don Balthásárral az Wallensteiner hamissan kezdő dolgai felől egy mással tanácsot tartván, annak mint *preveniálhassanak*, titkon el végezték, és azonnal Groff Aldringer Császár ő Felségéhez való *Expeditioban* volt fogla-latos, ezeckel az Avisáckal sietséggel ment, és hogy ez után semminémű *Ordinantiát* Wallensteinertől nem vár-ván, ki ki ő Felségének uyjab *Resolutio*jáig Quartiriában tar-tozzék, ez lőn végezések.

Ez alatt Don Balthasar azonnal Tábor nevű Város-ban és

ban és Prágában sietet; az hol minden rendeket víszont ō Felsége *fidelitas*ára és *devotio*jára uyjobban eskűttetet, és az hamis árulo Wallensteinert nyilván való latornak és *rebellis*nek *publicè pronuciálván*, Groff Pikolhominus peniglen Lincz felé sietet, és azon Vároft, s az körül való helyeket is egészlen ō Felsége hűségére hozván, Wallensteinernek hasonloképpen minden árulo, practikáló ō Felsége ellen való igyekezetit s *rebellio*ját *declarálta*. Az Hadakat minden helyekből *convocálván*, hogy Pilsna felé siessen, s Wallensteinert, vagy megh fogassa, avagy ugyan ott *exequálta*son.

Wallensteiner penigh hogy az ō fel tött czélul vífelt *intentumát pro voto* continuálhassa, hozzá tartozandó *executorit, praeursorit*, hű emberit (avagy inkább latrait) Austriában, és egy *Safftenberger* nevű Lovas vitézek *Generalis Kapitányát*, Bécshez *ablegalta*, az ki mind az Országnak mind az Városnak minden módgyát, állapotját, némely áru-loknak is csalárdságát tudta, értette, és ez illyetén árultató hamis dologhoz nagy kedve s kívánsága is vólt mindenkor. Megh hagyván Wallensteiner, hogy hat *Compánia* lovasát, s néhány *Regiment* gyalogját, Austriában közel Bécshez *quártirozza*.

Ez alatt *Safftenberger* az illyetén alkolmatofságra is vigyázzon, hogy Bécs Városába bizonyos hadait egyszer is mászor is bé szinelhesse s vihesse: és azon kívül Bécshez leg közelben való falukban, víszont hasonló hadait serény vigyázással *quártirozza*. Es midőn ahoz rendelt *Safftenberger*hez tartozando gyujtogató személyek, az tüzeket az Városban fel vetik, azonnal azockal az Városban lévőivel és hozzá tartozandokkal az kapukra rohanván, az több hadakat bé hozza, és azonokkal egyűt az Vároft dullya *praedállya*, égeffe, és az Császárt, az Királt, és az Császár fiát az Herczeget, az Király bőcsübeli fiával egyűt: és az egész *Austriai familiát* ki irtván, az *Austriai házat funditus* el töröl-

lye, Az házakat-is Bécsben ez végre jegyzték volt mind
megh.

De az mindenható nagy irgalmu Isten, az ki minden
igaz igynek s-ő szent Felségében bizóknak óltalma és vé-
delmezője, nem akarván imez hallatlan és kegyetlen igye-
kezetet tovább szemlélni és szenvedni, árulo titkos practi-
káló fel tött czélul viselt szándékjokat nap fényre hozván,
gyalázatosá tőtte, az gerjedező tüzet-is megh óltotta, és
Isteni hatalmát s-kezét el vevén az árulo Wallensteinertől,
miként *Lucipert*, mint pokolnak Fejedelmét pokolra rafzi-
totta, példájokra azoknak, kik Urokhoz akarván mago-
kat hasonlítani, meg szégyenitőtte; az ki nem csak vele jól
tött Urát el yesztetni akarván, sőt az egész *Imperiumban* lé-
vő Német Nemzetet-is maga igája alá vetni, és idegen s-
minden törvény kívül való szokatlan *Dominiumot* kezdeni
és bé hozni szándékozot, ki miatt az egész Keresztyénség-
nek rettenetes változása és romlása történhetet volna.

Minek utánna hogy azon *pestis*szel töltőt Wallenstei-
ner, az ő igyekezetit és szándékát *continuuálná*, semmit na-
gyob okul előtte nem viselt, mint hogy az fellyül meg ne-
vezet *Generalis* Gyülekezetre Prágához sietvén, ott igye-
nesen feles hadackal és készülettel az Koronáznak nap-
ján jelen legyen. Mely dolognak nagyob *occafio*val való út
irtására, az Sogorát Groff Terfzkit Prágában *ablegálta*,
hogy mind Prága Városát, mind abban való népet, az ha-
mis Wallensteiner *devotio*jában megh tartván, az Koroná-
zathoz tartozando *preparatiok*hoz nyullyn és abban fára-
dozzon... Es midőn három mélyföldnire jutot volna Prá-
gához, végére mene, miben legyen Prága Városának és
lakosinak dolga, és hogy őtet oda bé nem bocsátának, az-
onnal meg fordulván Pilsna felé, a honnat jót volt, takaro-
dot; és mind ezeket megh jelentvén Sogorának, annak az
vér-szópo Wallensteinernek, az ki ezt felelte: *Mivel Gal-*
lassó, Aldringer, sem Pickolhomi el nem jövének, mi el árulstat-

tunk.

rünk. Felesben hogy Kapitán Deodati Regiment gyalogját az én akaratom s-ordinántiám kívül Budweisban helyhez tették: Es ehez képest Pilsna körül való Regimentinek, és azoknak az hadaknak kik az ellenség felől való határban, és Egra körül vóltanak, úgy mint Buttler nevő Kapitánsága alatt való ezer Dragonokat, és ehez vízfönt hat száz Lovas fegyveres Groff Tersski hadabeliek között valókat, azon felet Julius Herczeg de Saffen hat száz számu Lovasit convocáltatván: az Julius Herczeg Regiment gyalogját penig Pilsnában hagyván, erős hittel meg esküttetvén az gyalogok Kapitányát, hogy az Vároft senkinek az ő Ordinántiája kívül megh nem adgya; Es keményen megh-is parancsolván, hogy azon Városban lévő hetven Algyuját, ahoz való eszközökkel, preparatioekal, szekereckel és munitioval egygút, hartzhoz és vialdhoz készen tartsa: Es ha az Császár hatalmassá bereje az Város ellen érkeznék, az lövő szerfzámot bé szegsztetvén, az egész munitiot porral fel vetesse. Maga nagy fietséggel Egra felé ment, az hol két Regiment gyalog várta, egyike Groff Tersskié ben az Városban, az másik Kapitáni Breiner Regimente, kívül az Hoffstátban..

Mindezeknek utánna Buttler (à mint fellyeb-is emlekezém) az ezer Dragonoknak Kapitánnya, gondolkodván sokat az utban arról, mikénr lehetne abban mód alkalmatóságh, hogy az ő hozzá s-Commandoja alatt lévő Tiszt-vifelőckel egyenlő értelemben lévén, végezhetné úgy, az ki elsőben Istennek nevének dicsiretíre, az Ecclesiának meg tartására, az Romai Császárnak, és az egész Ausztriai háznak, s-Imperiumnak, Német Nemzetnek javára, hasznára s-oltalmára való kívánt Opust vihetne véghez, ha azt az átkozot Wallensteinert, hálóban kerítvén, fogva vihetné ő Főlségének. De az megh nevezet jelen lévő gyalog Regimentektől való félelme semmiképpen reá nem bocsátotta, és így ebben való intentumát szintén Egrára kényszerítettet halasztani, az hol Cordonnal Tersski Regiment

Vice-

Vice-Kapitánnyával, az kinek Egra akkor Commandoja-
alat volt, szo beszédbe indulvā, mivel igē tōkéletes barát-
tya-is vala, az megh lőt árultatást, és az leendő dolgoknak
*exitus*át ki-menerelit, egy máshoz való *confidentia*jokban
aperiálták, közölván ezen dolgot *Terškinék* Stráfa Mesteré-
vel-is *Lesſellel*, *consult*álkodván mind ezekről, micsoda al-
kolmatosſab móddal nyulhassanak az dologhoz. Mivel
már nyilván volt nálók az hiti ſzeget Wallenſteinernek,
Császár ō Főſége ellen való igyekezeti és árultatása, és
hogy az ellenſéget oránként várnája maga mellé, *manu ſti-*
pulata reá-is felelvén ſigervén azzal magát, hogy eggyezō
értelemben kész vélek eggyüt *correspondentia*t tartani, ma-
gához csatlot Kapitányoknak-is ſok ighireteckel ajánlván
magát, hogy ſzolgálatyoknak érdemes berit jó *compensá-*
val *content*állya. Mert az Magyar Országhi Király az Császár
akarattya, tanácsa és kedve ellen akar mezōben ſzállani
hatalommal, és ō miért hogy Császár hive lévén, *Francz*
Albertot ſ-*Armhamot* várja ſegitſégül magához, és annyi kész
pénze-is vagyon, hogy egy *Armada*nak 30000. Embernek
megh fizethet, könnyen ſzerit-is teheti. Azon kívül való
feles és ſok *diſcurſus*i-is vóltanak, mellyet hamar eſzekben
vőttek, és által látta *Buttler*-is mi leſzen *exitus*ſa hamisſan
forralt praſtikájának. Midőn mind ezekről ſok elmélke-
déſi lőttek volna *Buttler Cordon* Kapitányoknak, és az Strá-
fa Mesternek: közlőtték ezen dolgot *Buttlernek* Stráfa Me-
sterével-is *Robertus Geraldinus*ſal, és tōb Tíſzt-viſelőckel,
Walterrel de *Ebrox*, *Dionysius Magdaniel* Hadnaggyal, *Egmund*
Bureckel és *Hanss Braun* Hadnagyockal, kinek az Vároſnak
uczái vóltanak Commandoja alá vetve, hogy az *executio*
közben az házakból ſenki ki ne jőheſſen. Minek előtte
penigh az *executio*hoz nyultanak volna, ezek az *incorporált*
ſzemélyek, nagy erōs hittel eskűttenek megh egy más ke-
zén. *reſolutus*ok lévén egy láb big kézzebbek mind megh hal-
ni, mint *re infecta*, egy máſtól oſzolvá távozni és meg válni.

Ehez

Ehez pedig az *inchoált* dologhoz előben ecképen a-
kartak kezdeni, egy fő Stráfa Mestert és két Hadnagyot
rendeltenek volt. Az Stráfa Mesternek *Robertus Geraldinus*-
nak, néhány számu *Irlenderekkel* kellett volna *illo* szállására
menni, az *Dionysius Magdaniel* Hadnagynak kívántatott
vólna huszad magával az Wallensteiner szállására menni,
és az *Ebrox* Hadnagynak is huszad magával az *Terfski* és
Kinski szállására, mivel ezek egy háznál voltanak, mert
ezek más féle nemzettek nem hittének; Mivel pedig itil-
ték, hogy ez illyetén meg oszlot állapotból nagy zendülés
támadhat az Városban, itiltek jobbnak lenni, hogy ezeket
az Várban híván vacsorára megh vendégellyék, (az mint
hogy meg is vendéglették) nevezet szerént *Groff Terskit*,
Illo Obristert, *Kinskit*, és *Nervmandt* az dator Wallensteiner
Secretarius-sát, kiket *Buttler* és *Cordon Léssel* Stráfa Mester ál-
tal hívogattanak Vacsorára, és mind négyen az egy szeker-
ben ülven az Várban mentenek, mindeneket jó *dispositiobá*
hozván, végeztek: Midőn az gyümölcsöt, *confectet* fel
viszik, az dologhoz akkor fogjanak: három Hadnagyot
peniglen, kik az dolognak *peragálását* és *executioj*-át magok-
ra vállalván, az ockal együt kike az dolognak véghez vi-
tele biztattat, negyven számu személynél többet nem
választottak, az Vár kapuján hol hárman, hol négyen, hol
kettőn egy más után oroszkodván, minden ahoz való *appa-
rath*-sokkal, *Musquetájockal* és egyébel érkezvén; két ka-
puja volt az várnak, mind az két kaput azonnal erőssen
muniálván, hogy se bé se ki ne meheessen, negyven *Irlender*
személynél több sem lévén, kik között volt egy *Spaniol*-is.

Midőn ezt véghez vitték volna, az meg nevezet Strá-
fa Mester ment bé az palotában, az hol egy asztalnál egy-
gyüt lakoztanak. Az palotának két aytaja volt, az kin ki
f-bé jártanak, az Stráfa Mester hozzá tartozoival egyik
aytót meg álván, az másik aytót *Ebrox* tizenkettőd magá-
val: Ez alatt az Stráfa Mester meztelen törrel az asztal e-

leiben

leibé álot, és ezt kiáltotta: *Vivat Kesser FERDINAND.*
Ebrox erre így felelt: *Wnde das ganze haus; Gesterich.* az
 az: Ellyen *FERDINAND* Császár. Felelet; Ellyen az
 egész *Austriai* ház-is. Midőn ezt az vendégek halották
 volna, meg félemltet és rémült állapotokban az asztaltól
 emelkedvén fel költenek: *Butler* és *Cordon* és *Lesfel*, mivel
 ezek vendéglettek őket, fel ugrándozván, ki ki fegyvert
 rántot, és mind az hármat azonnal megh ölték: *Terskin* e-
 rős kemény bőrből álló köntös volt, néha már néhány
 tör taszítást vőrt volt fel, mind az által még sebes nem volt,
 az palotából ki szaladot, az hol *Dionysius* Hadnagy Stráfája
 állot, ezt mondván: Jo Uraim, *Quartier, Quartier.* Mond
 az Hadnagy: Mi a dolog? Felele: En adram, jel felől tuda-
 kozom, melyet *Wallensteinertől* vőrtenn, úgy-mint: Szét
 Jakab. Felele az Hadnagy: El költél arról. Az *Austriai* ház
 jelünk. Es így *Musquetákkal* verték azt is agyon. Néhány
 szolgája Ura mellett fegyvert vonván, azok közül is ket-
 tőt öltének meg, mivel két Szoldatot sebesírtének volt
 megh.

Ez dolog *Februarius*nak 25. napján lőtt ecképpen. Es
 hogy az *inchoált executiot* vőltaképpen *pro voto* első alkol-
 matossággal véghez vihessek, az Stráfa Mester *Lesfel*, az Vár
 kapuján azonnal ki oroszkodot, és száz *Dragonokat* ren-
 delt ujjobban egy *Irlander* s más egy *Sotlander* Hadnagyoc-
 kal, az kikre magokat bátran bizhatták, hogy az Uczákra
 figyelmetes vigyázást és *Ordinantiát* tartsanak, hogy se pol-
 gári rend, se azon kívül senki az Szoldatok közül, ki ne
 mérészellyenek honnyokból jöni. Es ecképen *Lesfel* Strá-
 fa Mester az piacon álló fő Stráfához járulván, uyjab *Or-*
dinantiát adot, hogy ha némely *tumultust*, zenebonát hal-
 lanának-is, helyt álván vigyázásban legyenek, és *Lesfel* is
 vélek maradot, mind addig miglen az *Wallensteiner execu-*
tioja végben ment, mert *Wallensteiner* szállása az Városba
 vőlt. Ennek penigh az áruló *Wallensteiner* felől sokszor
 megh

meg nevezet *executio*jának serényebben és hűvebben való
véghez vitelére, Kapitán *Buttler* és fő Stráfa Mester *Geraldinus*, és az *Walter de Ebrox*, és *Dionysius Magdaniel* Hadnagyk
az Várból indulván; az Vár oltalmára és gondviselésére,
míglen az árulo Wallensteiner *executio*járól meg fordulán-
dók lesznek, bizonyos számu *Irlandereckel*, *Cordon* Kapitánt
hatták. Midőn immár az Wallensteiner szállásához köze-
lítőtenek volna, *Terfski* és *Kinski* feleségét az piacz köze-
pin nagy jay szóval és kiáltozással lenni hallották; mivel
egy *Laká*talált volt akkor, midőn az Hadnagyk ki jöttek,
vélek együtt eloroszkodni, és az jelentette meg az dolgot
az aszszonyoknak. Midőn ezt *Buttler* hallotta és megh ér-
tette volna, az Hadnagyoknak azonnal megh parancsolá,
hogy nagy sietséggel el mennyenek, és az Császárhoz való
hűségheket és szolgálattokat híven *continuállyák*, és az
Hadnagyokat is néhány felé oszlatta, hozzá tartozóckal
együtt. *Dionysius*t az fő Stráfa Mesterhez az Strásához bo-
csátotta, megh hagyván az Dragonokat szélyel az uczák-
ban oszlatta, és azon uczákat híven és serényen őrizteffe,
mivel szintén most volna ideje az dologhnak. *Ebrox*ot az
Wallensteiner szállására küldötte, ki az megh nevezet asz-
szony népek jaygatását és kiáltását szállása ablakán szintén
akkor halgattya vala; Az szállásának pedig néhány kapuja
volt, megh hagyván azért *Buttler* az ő Stráfa Mesterének *Ge-
raldinus*nak, hogy minden kapukhoz külön külön jó Strá-
sákat állasson, hogy valamely rend az *executio* előtt ki ne o-
roszkozhassék. És az után *Ebrox* fel ment Wallensteiner-
hez, *Buttler* pedig itt alatt az háznak egyik kapujánál ma-
radot. Minek utánna pedig az *Dionysius* Hadnagy az ő Ka-
pitánnya parancsolatját, *Lesfel* Kapitánnyal *prosequalta*
volna, jött az Wallensteiner szállására *Buttler*hez, ki azon-
nal megh parancsolta, hogy fel mennyen *Ebrox* után Wal-
lensteinerhez, és *executio*ját szorgalmatosan véghez vigy-
ék, vigyázásban lévén, hogy valami okon el ne szaladgyon,

és mivel két aytaja volt azon Wallensteiner házának, azt jó őrizetben vífellyék, ha ugy foghja kívánni az szűkség.

Minek utánna *Ebrox* az Wallensteiner házának aytaja eleiben *adjunctus*val együt jutot volna, az ayto előt két *Ramer Diener*ek voltanak. Egyik közzőlők kérdé, mit akarnának, mivel ő Felsége az Fejedelem már le nyugován csendességben volna, ne zajoghjanak, ezt egy Szoldat közzőlők halván fegyvert rántot, és egyik *Ramer Diener* meg szurallotta, ezt látván az másik, hogy ő is ugy ne járjon, el szaladot, és így az Fejedelmet ő Felségét csak egyedül hagyák. *Ebrox* az aytohoz járult, mellyet zárva talált, kit midőn fel rugot volna, bé menyén Wallensteinert az ház közepin egy imegben tapasztalta, kinek ezen szockal szollot: *Itt vagye te Császárnak nyílván való Aruloja, most kel néked az én kezem miatt meg halnod.* Melyre Wallensteiner semmit nem felelhetvén, egy *Partezannal* derékban által verte, és az földre le esvén azonnal meg holt. Midőn már az földön hevert, egy hoszszu *Ibrlandiai* Szoldat *Nyelkarss* nevű, karjánál foghva kezdette az testet emelgerni és hureczolni, hogy Cseh Országhi módon az ablakon ki vesse: de az környűl álló több Tiszt-vifelők nem engették, hanem egy szőnyeget vonván le egyik azon házban lévő asztalról, abba tákarították, és egy szekerre tévén az többihez az Várban vitték fel, az hol Retiradajok volt. *Buttler* penigh az Wallensteiner Cancelláriáját pecsétlette bé, és jó gondviselésben hagyván Strásákkal erősitötte. Mentenek az után *Ilo* szállására, és azt is hasonloképpen jó gondviselésben vötték. *Saffenbergert* penig az Wallensteiner Hopmesterét, kinek az ötse most is Bécsben Arestumban vagon, *sub custodia* vetötte *Buttler*, és az meg lött *Tragedia* után az Várban mentenek, az hol *Cordon* jó vigyázó gondviseléssel készen várta mind azokat. *Leffel* is hasonloképpen, az ki akkor az fő Strásán volt, az *execution*nak végben vitele után az Várban jöt. Es mivel ezen dolog Szombaton eser, más nap-

másnapra kelve Vasárnap meghatták, hogy az Városka-
 pui zárva legyenek, mellyeken sem ki sem bé senkit nem
 bocsátottanak, hanem az Hadnagyok és több Tiszt-vise-
 lő renden valók *consultatio*t tartván ezt végezték, mivel sem
 az polgári rendnek, sem azon kívül valóknak nem lévén
 náluk hitelek, hogy négy száz jó Musquetiros gyalogot az
Praimer Regimente közzül bé hozván az Városban, azokat
 az piacz közepire állassák, hogy azon egész éjjel talpon ál-
 ván, Musquetajockal, tűzes kanotockal, és szájakban tarto-
 golyobissal készen s-rendben legyenek. Hettőn *Buttler* ne-
 hány számú Lovasokkal az Városból ki ment, hogy az *Ter-
 ski Regiment* Tiszt-viseelőivel szemben lévén *conferállyon*,
 és az dolgot minden részeiben *aperálván*, megh kérddgye,
 ha az Romai Császár hűségében akarnaké megh maradni:
 melyre azt felelték, hogy az ő Felségéhez való tőkélletes
 hűségekben fejenként megh maradni, s-megh-is halni ké-
 szek. Es így azonokból ötven számú Lovast, és az maga
Regimentéből-is bizonyos szám szerént való Dragonokat
 vivén el magával, az ellenség felől való utakra fietet, vi-
 ggyázván ha az ellenség felől mi bizonyos hirt érthetne, és
Frantz Albert felől-is hasonlioképpen, mivel az Wallenstei-
 ner már szüksége képpen való *consultation*nak okáért orán-
 ként várta magához, s-mivel senkire nem találhattak, meg-
 fordulván vizsgálja jötteinek. Megint *Februarius*nak 28. nap-
 ján egy Hadnagyot ötven Lovassal, és annyi számú Drago-
 nokkal bocsátottanak ki, azon ellenség felől való utakra,
 szorgalmatosán vigyázratván mind *Frantz Albertre*, mind
 azon kívül való ellenségre, jelesben ha *Frantz Albertot* kéz-
 re vehetnék. Es midőn három fertály mélyföldnre volná-
 nak Egrától, látták jőni *Frantz Albertot*, csak egyedül kő-
 nyűkocsiban ülven kevesed magával s-két Trombitással,
 az ki nagy bátorsággal mint meg hitt baráttyához Wallen-
 steinerhez jöt volt, kinek halála felől még aekor semmit
 sem tudor. Midőn az Hadnagy *Albert* Uramot *exicipiálná*,

mint ha eleiben küldetet követ volna, jelentvén Wallensteinert mely jó szível várja: De mikor már egy fertály mély földnire vóltanak az Vároستól, így szól az Hadnagy *Albert Herczegh*nek: Mint lenne Uram dolgod, ha *Buttler* Nagyságodat fogva küldené az Császárhoz, ezen szóra meg mosolyodot az Herczegh, mivel az dolognak mi karban való állapattya felől semmit nem tudot s nem érter. Mond ímet az Hadnagy: Tudgyad azért Uram, hogy te ma mi rabunk vagy, mert Wallensteinert hozzá tartozó *affektió*val érdemes bérít el vévén, elégségesképpen *contentáltat*ot mi tőlünk, s meg-is holt. Es azonnal az kocsiát kezdék hánni, maga körül-is hol mi titkos praktikáló irásokokat és leveleket keresni. Az Herczegh azt vélte hogy fosztani akarják, kéré azért őket, hogy fejér öltözetiben, imegében és háló szerfzámában ne tennének ragadozást, s ecképpen az Városban *Buttler*hez vitték, ki immár az előbbeni dolgockal *Dionysius Magdanielt* ő Felségéhez Bécsben *ablegálta* vólt.

Midőn meghérté *Frantz Albert* megh fogását *Buttler*, nagy sietséggel *Dionysius* meg térése véget Postát bocsátván yifszá hivatta, hogy *Frantz Albertus*nak meg fogása felől is avisálgassa bizonyossan ő Felségét. Megh térvén azért *Dionysius*, szintén asztal és étel fölöt találta *Buttlert* vendégével együtt az Herczeggel. Mond azért fen szóval *Buttler*: Hadnagy Uram, megh mondhatod ezt-is ő Felségének, hogy az madár törben akadt, mint szemeiddel látod, követvén ő Felségét alázatosán, megh bocsássa hogy többet nem írhatok. Im az leveleket-is, melyeket nála találtunk, ő Felségének megh küldöttem, Járj békével.

Mit kellesek penigh ebben az

RELATIOBAN,

Kiváltképpen való okból *consideratióban* vennünk, ezt tudni-illik, hogy az felül meg nevezet tellyes vakmerő bátorsága lévő Vitézlő rendek, imez szükségesképpen való *executionak*

esületnek helyes módját mint találták fel: csudálatos történet, holot idegen ismeretlen nemzetből álló személyek, kik senkitől sem meg nem tanítottak, sem senki erre sem meg nem fogatta, sem kérte őket: azt sem tudván bizonyosan, micsoda illetben volnának közönségesen Wallensteiner felől, és ő Felsége is mit végezvén miként *resolválta* legyen magát felőle.

Másodszor, sem kereskedésre, sem semmi haszonra néztek, mert hiszem mindő Wallensteiner körül való marhat azonnal pradára vetvén ragadozhattak volna, de nem cselekedtek: lőt mindeneket az ő Felsége kegyelmes parancsolattya *resolutio*jaig helyben hagyván, szorgalmatos őrizetben vőttek.

Harmadszor, csudálkozásra méltó dolog, hogy egyedül negyven személy, ilyen derék és nagy kiváltképpen való dologhoz mérézellyé nyulni, holot Wallensteinernek iszszonyu, kemény, haragos és dühösködő természetitől minden rend felt, retteget és irozot, kinek mind körülöttele mind mellette lévő atyafiai, s mind az ellenségből álló baráti feles számuan voltanak: Es csak szolga rendből álló személyek is két száznál többen voltak véle. Egy zárlot kerítet kulcsos Városban, méreztettek ilyen nagy dolgot *attentálni*, holot az ellenséchez sokkal nagyobb *fidelitással*, kötelességgel és indulattal voltak az Városbeliek is, mint ő Felségéhez, és az ellenség hadait is minden órában várak az Városban.

Negyedszer, csudálatosabb dolog, hogy az *Terzski Regimenti* közzül valók, se kin az Városon se ben lévőek, megértvén Uroknak ilyen veszedelmes halállal való ki mentelit, senki nem *commoveált* tot, melyről igen könnyen tehettek volna fejenként, de csendességben maradtak. Illyetén ám amaz döglegeres, el veremedet, rút s iszszonyu gyalázatos árulo, sarultatásnak emlékezeti, azoknak az jámbor Isteneket féltő, bűcsület szerető, az szép tisztességes

Éges jó hír nev mellett késebben meg halo, egyszer hittel kötelezet igaz hűségben meg marado jámbor vitézeknek elméjékben és szíveikben megh gyökerezet alhatatóságának szerelmé: az kik vérek bntását sem szánván, minden rít szeny és macula nélkül bocsúletesen élni s úgy meg is halni kívánnak inkább, hogy sem mint az veszedelmes árultatásban részesülni. Szemben ütköző s kézzel meg tapasztalható dolog, hogy nem egyéb, hanem Istennek kiváltképen való gondviselése volt ez, mert az jóért áldást szokot hiveire mérni, s a gonoszért gyalázatos rít halállal fizetni. Mint imez hálá-adatlan személy, az ki Kegyelmes Urától, Fejedelmétől szántalan fok jót s nagy méltóságot vött, az ellenségnek egyenlő értelmével, *progressus*ával, Országoknak pusztulásokkal, népeknek veszedelmeckel, kereket előmenetelt és *privatum commodumot*; és az ő gonosz szándékában s igyekezetiben tovább *progredial*hatván, ezeknél is hatalmasab gonofságokat *mólt*alt volna. Minek okáért méltó hálá-adással dicsirhettyük az mi jó gondviselő Istenünket, ilyen meg ismert és nyilván meg tapasztalt kegyelmességéért s el vött javaiért, könyörögven hogy ő szent Felsege ez után is védelmezzen és tartson megh Atyai óltalmában mindnyájunkat.

Eőtődfőz, illendő ezt is *considerálni*, hogy azon Wallensteinernek szintén azon holnapban, azon hértben, esztendő az nap lőt gyalázatos veszedelme, midőn Lutzen Városánál lévő el mult esztendőben, szorgalmatlan és vigyázatlansága, vagy inkább akkor is csafárd árultatása miatt kezén vesztette az harczt: Es másokra az ő Com-mandoja alatt lévő Tiszt-viseleőire hamisan s álnokul hárétá az fogyatkozást, hogy azon gyalázatos hír névből, azoknak az szegény ártatlan fő rendből álló Vitézlő jámbor s hű Tiszt-viseleő személyeknek veszedelmeckel, *executio*jockal, és halálokkal, tisztességét helyére hozván, valamennyire gyámolithassa.

Jelestben Obrister Hagen és
Gross

Groff Broglyo s-egy *Wobersnau* nevű nevezetes Urfi, mind Isten és az szent Angyalok előtt, mind ez világh s-ez világhi emberek előtt *executio*lok idején *solemnis protestatio*t tőtenek, Istennek itilő széki eleiben *citalván* azt az kegyetlen vér-szopo **WALLENSTEINERT**, kik Prágában ölettetrenek megh, semmit nem használván nagy rendeknek, ugy-mint Groffoknak, nagy nevezetes fő Uraknak, az szegény ártatlanul megh öletteter fő Vitézlő rendek mellett való könyörgések és törekedések.

32(0)28

V ALLENSTEINER NEK

M I V O L T A R O L.

AZ Réghi, Nemes és Vitézlő **WALLENSTEINER** *REK* *Familia*jából eredetet vőtt **ALBERTUS**, az elmének nemes indulattyával, serény és okos értelemmel a természetnek Fejedelmétől megh ajándékoztartor lévén, az szabados tudományokra-is illendő s-elegendő-képpen vőlt *informált*atott és igazgattatott: Mely drága és megh bőcsülhetetlen ajándékit Istennek, jó cleve amaz dőlős bolond kevélységgel és negédséggel, áll-orczás kép-mutatáfsal, bestiai dühös kegyetlenséggel undokul *corruptált*, rutitor és morskolt, mind ezekben azon megh veszer elméje kormány-tartó és vezető lévén.

Az *Catholica Religio*nban avagy Vallásban meg hideget, habozó, térovázo, álhatatlan vőlt: Ki az hadakban

C

emberre

emberré lévén, azont, az szerencsének álhatalan szellője
jóbról lengedezvén, követte.

Ez, az Szentséges II. FERDINAND Romai Császárnak Velentzések ellen való hadakozásában hiven szolgált, de csekély forrásban s állaportban. Annak utánna az Morvai *Status*ók mellett forgolodván, kevély kívánsága által fellyeb emelkedet: Es osztán az mi kegyelmes Urunkhoz, jozan ugyan de álhatalan elmével, viszsza térvén, ō Felségének néhány esztendeigh hitit meg tartani láttatot. Ez után az Császár mellett Fő Hadnagyi tisztnben hadakozot az Dániai Király ellen. Es illyetén forgolodásáért érdeme felet való jutalmat, ugy-mint, Fejedelmi, Fő Hadnagyi örökös *Titulus*okat vőtt ō Felségétől: Ismét, Herczegséget, Fejedelemséget, *Ditio*ival s *Tartomány*ival egyűt az *Imperator*i Felségnek jó-akarattyaából *obtine*ált. Végezetre penig Császár Urunknak minden hadainak *Generalissimus* Kapitányává tétetet.

Ebben az nagy méltóságban, Fejedelmi hivatalban, igaz hűség helyet kárhoztató hirtelenséget, hadi keménység helyet tyrannusi kegyetlenséget, engedelmes szolgálat helyet meg-átalkodot engedetlenséget, vak-merő szívet ōltözöt fel. Kegyeles Urának s véle jól tött Fejedelmének meg-esküt ellenségévé, nálánál fellyeb valóknak öröghíri irigyévé, hozzá hasonlókna utálatos meg utálojává, alacsomb rendűeknek vér-szopo kegyetlen hohérává lőn. Es így, a minémű tisztelességet, méltóságot *obtine*ált vala; az kedveséget, melyben az Császár előt ugyan virágzik vala; gonosz és csalárd akarattyanak, Császár ellen fortélyos praetnikáló igyekezetinek rút vétké miatt, hirtelenséggel el veszté.

Mert ō Felségének egészen minden hadi seregét, hamissan költőt s formált tanács-adással, csalárd s áll-orozás *Titulus*ókkal, ravasz s álnok mesterséggel, el-pártolásra és hasonlásra ingerlette, szorgalmaztatta: De haszontalanul,

mert

mert az egész vitézlő rendnek elméjét, szívéet egyedül csak az Császárnak köz de hathato *admonitioja*, intése az igaz hűségben állhatatosan megh tartotta.

Igy az Felséges Istennek meg változhatatlan *Providentiaja*, gondviselése, ennek az hálá-adatlan fene bestiának veszedelmes és közönséges romlást nemző praktikáit, melyeket az Szentséges Ausztriai Ház ellen koholni mesterkedet, az maga fejének gyalázatos romlására fordította: mert ennyi megh mondhatatlan sok és nagy czégéres gonosz cselekedeti, kegyetlenségi sokaknál ki hirhedvén, mindehettől el hagyattatott: az hamis, bélyeges lelki ismérrettől győttörtetvén, az mely Oroszlányi bátorságot annak előtte mutatott, hirtelen nyulí félelemre és rétegetésre változtatta. Mivel Egrában, mely Vározt veszedelmes szándékának vegben vitelére alkalmatos reyték helynek alított lenni, midőn az maga mellé csatlót ellenséget szíve szakadva várná, áruló igyekezetinek érdemlet jutalmát el vévé; mert egy *partezannal* által verettetvén, kegyetlen életének végét éré. Es ily, ezen álnok praktikájának forralásában, Lelkét, Eletét, Tisztetségét, külső Ja-
vaival egyyüt egy szem-pillan-
tásban el veszté.

SEPÉLITUR NUNQUAM! NISI CUM
SCELERIS ATROCISSIMI HORRENDÆ EXE-
CRATIONE AMPLIUS INNO-
TESCIT.

ALBER.

ALBERTUS
WALLENSTEINER,
Ex praesumptuoso Heroe HE-
RODES.

Intravit ut Vulpes,
Superbiit ut Pavo,
Vixit ut Tygris,
Belliger ut Lepus,
Gratus ut Cuculus,
Mortuus ut Canis,
PRODITOR JUDAS.

IN ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

ALBER.

ALBERTUS
WALLENSTEINER,
Ex præsumptuoso Heroe HE-
RODES.

Intravit ut Vulpes,
Superbiit ut Pavo,
Vixit ut Tygris,
Belliger ut Lepus,
Gratus ut Cuculus,
Mortuus ut Canis,
PRODITOR JUDAS.

N. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

ALBER.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

